

ESTA CENTRAL ANDORRA
UD 1888-1906

10 Cts. || Setmanari Satírich. -- Repartirà trompades cada setmana. -- Lit. Sant Ramón, 6 || Cts. 10

WERMOUT

QUI SOM! No trigardàn gayres días d sapigner-ho. En aquets felisos temps de fiscals civils, militars, y no sabém si també d eclesiàstichs y de lleys en abundancia pera defensar la patria dels que cobran y deixar indefensa la dels que pagan, el periodista no pot donar-se el gust d estar en l' incògnit. Quan menys s' ho pensa, l' hi fan sapigner qu' ha comès un terrible delicte atacant quelcom de lo intangible, que 'n aquet delicis pats es tot, desde el rey al emperador.. dels cacahuets.

Per are, donchs, conténtintse ab sapigner que som gats vells en l' ofici y consolintse pensant qu' el dia menys pensat, podrán llegir nostres nomes y apellidos a l' última hora de qualsevol diari de la nit.

AHONT ANEM? A la presó. Pot un periodista tenir més belles aspiracions? Donchs, ara com ara, el que escribint pensa anar a algú altre lloc, s' equívoca tant per lo menys, com els pobrets cegnets qu' esperan qu' en Jo, fassi alguna revolució com no signiá la seva panxa.

QUE VOLEM? Repartir trompades als enemichs de Catalunya y qu' aquesta pugni veurer aviat reconeguda integralment sa personalitat autonómica sense exposicions, indults, ni paliatius de cap mena.

Y ara una estreta abraçada als amichs, un coral saludó als confreres, y un avis als enemichs:

L' AVI, te 'l cop de trompa privat.

Lo qual no serà obstacle pera que dongui trompades cada dimecres.

Mentre tu, estimat llegidor, vulguis afavorirnos.

LA REDACCIÓ

SOLOS DE TROMPA

III Prou!!!

Hi han persones que trigan molt a enterarse dels aconteixements mundials. L' altre dia vaig trobar un senyor que va assombrar-se al sentirme parlar de la rendició de Port-Arthur. El bon home no sabia una paraula de la passada guerra ruso-japonesa! .

En un cas semblant se troban apreciats companys de causa, qu' encara no s' han enterat de que 'n Lerroux es mort y enterrat y discuteixen ab ell, ó ab el seu diari, con, de, en, por, sin, sobre la solidaritat, ab una bona fe digna de millor causa.

Jo, la vritat, no hi tindria res que dir, si la discussió no fos discussió, es á dir, quedés reduïda la pales tra á lleugers, intencionats y macabrichs comentaris ab el baró dels Josepets.

Vostés estimats senyors Pous y Pagés, Junoy, Hurtado et sic de céteris, pateixen un error crassíssim; parlar de la solidaritat ab en Lerroux y els seus se-cuaces, tant difunts com ell, es equivalent á voler obrir ostras ab discursos.

En Lerroux ha passat á l' historia; are queda sols el pacifich burgés ab torreta al Passeig de la Diputació, que 's fa la il-lusió ridícula de volgues aturar la marxa del poble català vers la seva autonomia, y 'l lerrouxisme; una deria que en uns se manifesta en un desitj terrible d' agafar l' escombra é ingresar en las brigadas municipals y en altres en una verdadera obsessió per la repartidora qu' els va predicar en Lerroux quan era víu y que, ignoscents com colomets, no saben que si la tal repartidora vingués, L' Alejandro s' en enduría tant bella part, que sobre no tocar losos res, encara hi tindrián d' afegir alguna cosa de lo seu.

Y al pacifich burgés dels Josepets se 'l prenen vostés en serio! y á n' aquets idealistes de la nómina municipal y de la repartidora, volen convencir?.

¡¡Prou, apreciats companys, prou!! Que 'm fa pena que malgastin temps, paper, tinta y such de cervell en semblant taleya.

Dediquin les columnas dels seus respectius diaris á assumptos més serios y deixin pera nosaltres, els periodistas lleujers, la feyna de ridiculizar al senyor Jo y de curar als seus partidaris la mania persecutoria d' empleus y de repartidores.

Que si la solidaritat es aixó, que si es alló, que si no es naps, que si no es cols, que si ara va endavant, que si ara va endarrera. ¿Y tu que 'n tens de fer panxa-contenta?.. La solidaritat es, ara com ara, el teu modus vivendi; si no hi hagués solidaritat, tu no podrías ser antisolidari y cómo te guanyarías las garrofes? Me dirás que tent de revolucionari y de redentor com feyas avants. Ja ho crech; pero 'm temo que á horas d' ara, ja hagueras quebrat. Are á n' els impacients, á n' els que te preguntan per la revolució, els hi díus que no 's pot fer perque la solidaritat ha vingut á fraccionar el partit republicà y que per are y tant hi hagi solidaritat, no 's pot pensar en revolucions. Ja veus si ho tens be y si la solidaritat t' ha vingut á treurer d' un compromís. Tens babaus asegurats y per lo tant torreta als Josepets, lo menys per quatre anys. Es cert que á las primeras eleccions perderás els empleomanos, pero 't quedarán els de la repartidora per anar tirant.

Mes no 't fassis il-lusións: *A cada puerco le llega su San Martín*, y aquets de la repartidora son terribles; ab la mateixa convicció qu' are s' en van á interrompre els mitings ahont se 't bescanta, quan se donguin compte, de que 'ls hi alsas la camisa, son capas d' arrossegarte.

Ho veuen, estimats senyors Junoy, Hurtado y Pous y Pagés, com se parla de la solidaritat ab los antisolidaris y 'l baró dels Josepets?..

Soch modest y no m' atreveixo á dirloshi que 'n prenguin mostra.

Pero insisteixo en lo que hi dit avants:

¡¡Prou Lerroux!! En Lerroux es mort y enterrat. Queda, es cert, el panxa contenta de Sant Gervasi y 'l lerrouxisme.

Pero un y altre son del domini de la prempsa satírica.

¿Tindrà la fortuna d' haverlos convenuts?

En Rodrigo Soriano es un home qu' á la monarquia li fa molta nosa.

No es estrany, donchs, que 'ls que viuen á costa d' ella, tractin sovint de tréuler del mitj.

Mes, sembla que al últim, en Soriano s' ha donat compte de la partida y está disposat á posarhi remey. Vol acabar ab la ratxa de desafíos ab que volen entrabancar sas violentas campanyas contra el régime y els seus puntals, els partidaris del *statu quo*.

Y ara diuhen qu' á la redacció de *España Nueva* hi ha posat un cartell que diu: *Hoy no se admiten desafíos, mañana sí*, y que may el despenja.

Nosaltres no som sorianistas, som catalanistas, pero simpatisém ab aquest home per sos ideals enlayrats y perque no perteneix al gremi dels falsos apóstols.

Podria viurer ah l' esquena dreta y no sols travalla sino que sovint exposa la vida en defensa de lo que predica.

Al revés d' altres que fugen quan hi ha perill y sols pensan en viure á costa d' altre.

No 's desfassí pas d' aquell cartell senyor Soriano. Are es quan está en el bon camí.

FIDIAS.

Ja s' ha acabat la miseria

Si senyors, tal com ho senten, la miseria s' ha acabat y comensém una era nova de pau y felicitat.

Ja may més es veurá un pobre per cap plassa ni carrer, donchs tothom tindrà de sobras lo que haurá de menester. Tancaré tots els assilos, barreràm els hospitals, disoldrémos juntas de damas y altres instituts socials. Si algú deixa un duro á terra ningú 't tocará d' allí perque anirán á paladas y no 'ns voldrémos ajupí.

Els pollastres farán cúa per poguer entrar al forn, y 'ls conills y las gallinas s' organisarán un torn. L' arrós es portará 'ls musclos el café es durá la llet y el movimiento continuo desseguida serà un fet.

En resum; serà una cosa tant portentosa y tant gran que tota la vella Europa diu que 's quedará badant. Perque aixó sols serà á Espanya no 's vagin á figurar, mes ben dit, á Catalunya es ahont aixó passarà.

Serémos nosaltres els únichs benaventurats mortals. que 'ns somrirà la fortuna y estarémos lliures de mals. ¿Y á qui deurém tal ventura? Hont es el ser generós que 'ns colma de beneficis, que 'ns farà un poble ditxós? Miréusel be: es el gran Lopez

—No vull pas di el concejal— ell es nostra salva guardia, ell es home sens igual.

Ell qu' estima á Catalunya ab un amor enlayrat,

ell, que de nostra patria vol fe un pais encantat.

Accedeix á tot joh, dioses!

'ns deixa fé Exposició

'ns concedirà reformas,

que no tindrà cap nació.

Ens farà Zonas neutrales,

hospitals, presóns y ports

y un grapat de baterias,

castells, polvorins y forts.

Ens farà grans d' Espanya, á tots els nascuts aquí declarant al mundo entero

qu' el catalá es ser divi.

Donarà á n' els municipis

una llibertat tant gran

que las Bases de Manresa

de vergonya fugirán.

Vegis donchs, si es cosa certa

lo dit al comensament

ó si 's tracta de una broma

com se creurà molta gent.

En vista d' aixó, desd' ara,

deixém de sé autonomistas

pera aná á ingressar á las filas

de los Lopez-dominguistas.

Donchs devant tals beneficis

pera la nostra regió

'ns rendim á la evidència

y acatém al sant Maró.

Bibliothèque
de
l'Institut Français
de
Barcelone

10 Cts.

L' AVI

10 Cts.

Quadro d' Historia – Solemnial entero del Baró dels Josepets

11 de Setembre de 1714

No foram bons catalans si no dediquessim un recort à n' aquesta data memorable.

Ella 'ns senyala la fi de nostras llibertats y el seu recort es una esperansa pera 'ls catalans qu' estiman á sa patria y que voldrian pera ella aquellas mateixas llibertats qu' en aytal dia y any, ens foren arrebastadas, encara que, com es natural, vestintlas ab el ropatje del progrés qu' empeny totas las cosas á una major perfecció.

La condemna d'en Lluis Manau

La condemna d' aquest valent company de causa 'ns ha omplert d' assombro y indignació.

D' assombro, perque seguim creyent l' ignorància del amich y d' indignació, perque en l' origen d' aquesta condemna hi vejém condensat tot l' odi que certs forasters senten contra aquesta terra generosa.

Sentim en l' ànima tenir el número ja mitj confeccionat quan arriba á nosaltres aytal nova, donchs ens estendriam en els comentaris.

La verdad en marcha

Un redentor hi hagué en temps molt llunyans que volguent redimir á n' els humans, portá 'l seu heroisme, al extrém de morir en una creu; mes are pe 'l que 's veu, s' entén d' altre manera el altruisme; car vingué un redemptor flach, mort de fam y sense una pesseta y are va de senyor s' entaula en el Suis y té torreta.

F.

TROMPADAS

El baró dels Josepets, es el terror dels cotxers de punt.

L' home pateix el deliri de la popularitat Vol que tothom li coneui aquella cara de pà de tres crostons que fà y té una enrabiada cada cop que topa ab algú que no 'l coneix.

Ab els cotxers de plassa s' hi troba casi cada dia.

—Llévame á casa, diu enfilantse al cotxe.

—Ahont es á casa de vosté? replica el cotxer

—No me conoços! ¡Soy Lerroux! Parece mentira.

Que se pase uno la vida comiendo en el Suis para redimir á esos bestias y que luego ni menos le conozcan á uno.

Després d' aquest monòlech vé una discussió que solen tallar els cotxers diuent jarrí! A n' el caball y á n' en Lerroux.

Hi havia O terror dos mares y are hi haurá O terror dos cotxers.

Ja pots dir qu' es demòcrata de pega, aquell qu' el jo, jo, jo, sempre mastega.

A Alicant hi hagué un desafio terrible entre un periodista y un oficial del exèrcit.

Aquest quedà molt mal ferit fins al extrém de temers que perdés la vida.

Sublim! dirán els hidalgos.

Mes sembla que les causas que donaren lloch al desafio foren de indole purament mercantil.

Tot vingué de la organisió d' una corrida de toros.

Ridicul! dihem nosaltres.

Es cert que de lo sublim á lo ridicul no hi há mes qu' un pas.

Segons un tal Solano de *Las Noticias*, els revolucionaris russos son uns assassinos, als que no se 'ls deu dispensar protecció de cap mena.

—Y el Czar y els seus soldats ens vol dir que son?

Suposém qu' el senyor Solano no 'ls hi voldrà concedir la gloria del cel.

Y que vagí diuent *Las Noticias* que no està afiliado á partit politico alguno.

Per lo menys el tal Solano resulta ser un bon mano reaccionari.

Aquest any á Romea ¡jay, senyó!! estrenarán tres obres d' en Baró.

L' altre dia *La Correspondencia Militar* comentant l' insurrecció cubana deia ahí me las dén todas.

Ab seguritat que quan els cubans s' enterin de lo bé que va Espanya deuenir dir el mateix.

Ahi me las dén todas Y de segur que hi afegeixen:
Es preferible tener insurrecciones
que aguantar á políticos ladrones.
Aixó últim ho posém en castellà, pera que *La Correspondencia Militar* ho entengui bé.

La Correspondencia Militar, Ejército y Armada y El Ejército Español son tres periódics diferents y una sola la provocació constant á Catalunya.

Si n' arriban á publicar de besties parlant de nostra terra y del catalanisme!.. Un dia volen sembrarla de sal, un altre ocuparla militarment ab un exercit de cincuenta mil homes, que visquin á costa nostre, un altre que ls noys que van á estudiar aprenguin el narro y de fer l' exercici militar tot á l' hora; avuy que se suprimeixi l' us del dialecte catalan, demà que's passi per las armas á tots els catalanistes... demanen ..

Decididament no es la memoria la qualitat qu' abunda entre els periodistas madrilenys. Perque á n' els autonomistas cubans se 'ls atacava ab las mateixas armas y ja 's vegé l' resultat de semblants campanyas.

Fins las pedras dels carrers de La Habana acabaren per ser separatistas.

Qui no té memoria ha de tenir camas, senyors chicos. Y al buen entendedor...

Un tal senyor Soldevila de Madrid, ha fet el portentós descensbriment de que las figures principals del catalanisme, son regionalistas perque wo podrian brillar al costat dels colossals personatges de la política madrilena.

Vol callar, senyor Soldevila!..

Els Maura, Romanones y Monteros
els Gassets, Canalejas y Cobians
llumaneras del gremi d' estadistas
als quins cap català podrá igualar...!
¡Llástima qu' ab tanta y tanta ciència
perdessim tot l' imperi colonial...!!

En Memento ja torna á rodar per aqui.
Memento en puerta, llo á la vuelta, com diuen els seus companys.

Mira, baró dels Josepets, nosaltres, els catalanistas, coneixem als coixos assentats y per si no ho creus ficas!

Tu cada setmana t' enrabis molt ab *La Tralla* y en comptes de pendre tila, pera atacarla, uns cops els hi treus el VIC. y ME altres la campanya dels retols en català, y asi sucesivamente

Donchs, no, senyor; no es aixó lo que á n' á tú 't treu de pollanguera! Si 't coneixeré!

Es que *La Tralla* et retrogui cada dos per tres y et planten en negretas, aquell edicte del jutjat d' Albacete publicat en la *Gaceta de Madrid* del dia 19 de Mars de 1895 en que 's dona ordre á la policia de que detingui y porti á la presó á D. ALEJANDRO LERROUX GARCIA, REDACTOR DE *EL PAÍS*, ACUSAT DEL DELICTE DE ESTAFA.

Aixó, aixó es lo que á tu et fa treurer foch pe 'ls caixals.

Que 'l VIC. y el ME y els retols de las botigas te tenen á tú tant sense cuidado com la mona de pasqua.

Si disposessim de prou espay, insertaríam integrament la crida que fà *La Tralla* als autonomistas catalans, aproposit de la celebració d' una assamblea en la que se discuteixi y aprobi el tema: *Catalunya vol la autonomia*. Demana el confrare la opinió de tots els catalanistas.

A reserva d' ocuparnos ab mes detenció d' aquest simpatich projecte, conti *La Tralla* ab el modestissim perro entusiasta concurs de L' AVI.

Nada menos que quaranta cinqu cartas de desafio ha rebut el Sr. Urquijo, president de la Diputació Provincial de las provincias bascas.

Al veure qu' encara quedan aquest puñado de valientes, sentim renixer l' esperança de tornar á reconquistar aquells llaurers que qui sap á qui estofat han anat á fer cap

Sembra mentida que ab quaranta cinqu lleons, els ticos americanos ens hagin birlat las colonies.

Nosaltrs els ficariam tots en el millor barco de la nostra esquadra—tots son prou bons—y iapa! cap á Cuba falta gent, á veure si are qu' hi han pinyas s' aprofita van de las batusses y reconquistavan l' illa.

Y vinga allò del último hombre y la última peseta y el ¡Viva Espanya! y la cajetilla del soldado y altres coses per l' istil.

La regeneració s' acosta, pro caminant com els crancs.

El Imparcial de Madrid va sortir l' altre dia entusiasmada ab el projecte d' Exposició Universal qu' ha ideat... no sabém qui. Fins, el calificava de patriòtic y excitava al govern á que 'ns dongui tots els milions que fassin falta.

Cal dir res més pera que 's vegi la trastienda del projecte!..

Els catalans serém tot lo que vulguin pro sempre parlem clar, y ab claretat dihem que si el projecte obeheix al propòsit d' aturar la campanya qu' els fills d' aquesta terra fém ab la Solidaritat, el govern, *El Imparcial*, y els seus compinches que 's fassin torná el ral.

A la tan conocida y explotada Caza del Pueblo, han obert una biblioteca pública.
¡Magnífich pensament! Sempre es bò el llegir, sobre tot quan se lleixeixen obres bonas.

Pro joh perspicacia Lerrouxis'! Saben quinas son las horas que la biblioteca está oberta? Donchs de 10 á 12 del demati y de 3 á 5 á la tarda.

O sigui just y precisarént á las horas en que els travalladors son á la feyna

Qu' això es una etzegallada?

No senyors; en Lerroux, el vivo, prevehin' que si els seus subdits es donavan á la lectura se 'ls obririan las potencies y potser acabarían per veuri clar, y en tal cas adeu soberania! ha pres el bon acort de tenir tanca la biblioteca á las horas en que 'ls seus subdits podrían anarhi á llegir.

Benaventurats sigan els mansos... sense esquella (1)

Cop d' estisoras y va bona.

«Ferrol.—«El periódico *El Correo*, de esta población, publica un artículo dirigido al Rey, encareciéndole en nombre de todos los ferrolanos que asista al lanzamiento al agua del nuevo crucero *Reina Regente*.

La población ha tomado con gran entusiasmo é interesés la idea de rogar á don Alfonso que asista á dicho acto y se proponen elevar en tal sentido un mensaje á S. M.»

«Qui ho dia que no hi ha ménarquichs?

Valgans las once mil y pico de verges y quinas ganas d' anar ab els xicotets de Viladecavalls que segons el nostre correspolson anaven raderas d' un jove que s' havia casat y que li deyan l' Ambrós, cridant allò:

¡Miréu l' Ambrós!

Il·larch de camas y curt de cos!

Encare que tingueixin de rebre algun pinyach com els que van rebre aquells bordegassos segons el propi correspolson.

Mes estisora y goma.

«Por el ministerio de Marina se ha oficiado á los comandantes de los puertos pidiéndoles informes sobre si los establecimientos de crustáceos, mariscos y pescaderías que en sus respectivos departamentos existan, están instalados y funcionan con arreglo á las condiciones de su concesión»

«Ho veuen si treballa ó no el ministerio de Marina? Y que s' adoptan midas previsiones ningú pot negar!

Perque horritza pensar si els muscos y las tallarinadas no estessin con arreglo, lo que passaria.

Fora curiosa una insurrecció ó una mena de separatisme organitzat pels barats y las llissarres.

La gran sort que 'ls peixos son gent pacifika, y no crech qu' hi arribém á n' aquest extrém.

Y això qu' en terra hi ha cada peix!

Que 's porta l' oli y fins la payella.

El que tingui una partida de vergonya y dignitat, si es que se la vol vendre, que la porti á *El Liberal* que 'ls senyors Perez Dario y Palacios l' hi agrahirán.

El colmo de la barra!

Llegim.

«Uno de los números que el señor Lerroux, piensa incluir en los festejos que se celebrarán para conmemorar la revolución de Septiembre, será la colocación en el Parque, de la primera piedra de un monumento á la Patria.»

Aqui hi ha una errata d' imprenta. El baró dels Josepets, el monument el vol alsar á la patria, á la seva de patria, ó sigui á la que li omplen tot sovint al Suis á costelles dels que badan.

Diuhen qu' el nostre prospecte ha sulfurat d' una manera tant gran á certs elements, que ja s' han constituit en comité secret pera venir á desafiarnos tant prompte surti aquest número al carrer.

Diguemho tot: Aquets valents fan això perque 's pensan qu' aquí no admètrém desafios.

Y figurinse lo parats que quedarán quan se trobin ab que no 's donan explicacions y se admeten lances d' honor!

Y cuidado que els tals lances ens resultan completamente de lance!

Aconsellém als pianistas que tocan els Segadors que portin una miqueta da tila en el carro, porque quan algú 's sulfuri púguin oferir-hi un got.

A la Fraternitat del Poble Sech, la Junta Directiva va dimitir en plé, per desavenencias entre 'ls que la componen.

La desavenencia principal es entre 'ls socis que no s' avenen á continuar figurant entre 'ls prosselits d' aquestes fraternitats passades de moda.

Ja ho veus Lacandro, ja ho veus com se 't va buidant la menjadora

Els set partidaris y mitj qu' encare li quedan al exredentor, varen intentar donar un mitin á Manresa en un gran local, pero no hi va haver manera de trobarne.

Al últim tingueren de consolarse en celebrarlo á la saleta y arcoba d' una engruna d' entitat ex-redentoresca.

Vegís, donchs com està al punt la nostra lámina.

R. I. P. ex-emperador.

(1) Y això últim es vritat, gràcies al Sr. Roca y Roca.